

NAGYKANIZSAI HONISMERETI FÜZETEK



30

2010

SZABADI TIBOR J.

Az eszperantó és Nagykanizsa

**Készült Nagykanizsa Önkormányzata és
a Nagykanizsai Városvédő Egyesület
támogatásával**

Szerkesztő: Horváth Ilona

Felelős kiadó:

NAGYKANIZSAI VÁROSVÉDŐ EGYESÜLET

Nagykanizsa, Erzsébet tér 8.

Cserti Tibor elnök

.....

Minden jog fenntartva!

ISBN

978-963-89018-0-4

Készült a Nagykanizsai Szociális Foglalkoztató

Nonprofit Kft. nyomdájában

2010

Ügyvezető: Dr. Berlinger Henrikné

Előszó

Szabadi Tibor J. és az eszperantó nagyon egyet jelent az olvasó számára.

Eddig fordítások, tanulmányok, eszme-futtatások jelentek meg először a magyar irodalomban. Most – felkérésre – Nagykanizsa és az eszperantó kerül szemünk elé.

Ez a dolgozat már történelmi munka. Kell keresni a városi gyökereket, amelyek pontosabbá teszik irodalmunkat. A teljességre törekszik Szabadi, amelytől nem áll messze. Végigtekinti a nagykanizsai eszperantó történetét, a kutatásokat. Feltétlen dicséretes szakmai alaposága. Munkája, megállapításai teljessé tesznek egy tudományt. Meg kell becsülnünk az eredményeket, jogosan törekszünk az objektív ismeretek felé.

A Honismereti Füzeteknek 29 száma jelent meg eddig. A szerzők a „hazai” tudományt bővítik. Szabadi Tibor J. írása speciális alkotás. A történelmi kezdetektől, Zamenhoftól vezet el a harmadik évezred elejére. Az olvasó hiszi, reméli és biztos benne, hogy lesz folytatás. Egy eszperantista mindig keresi az újat, bízik abban, hogy a nemzetköziség még teljesebb lesz. Szabadi gondolja, Nagykanizsa is szerves részévé válik a még szélesebb ismereteknek. Helyes a törekvése, hogy a kanizsai kezdetektől vezeti az olvasót.

Nagyon dicséretes a város kapcsolata a külfölddel. Így láthatjuk jelenünket, így láthatjuk helyünket a világban ezen tudományág területén.

Szabadi Tibor J. eddigi tanulmányai, dolgozatai, levelezései bizonyítják, a világon sok helyen tudják, hol van Nagykanizsa, becsülik a helyi törekvéseket, amelyek egyik élharcosa a szerző.

A szakszerűség, az eszperantó fordítás, a nemzetközi nyelvből magyarra átültetés, a magyar nemzetközivé tétele feltétlen dicséretes törekvés. Ebből a folyamatból, jelenségből is ad képet Szabadi dolgozata.

A munka nem sorolható egyik témához sem a Honismereti Füzetekben. A szándékot éppen az adja, hogy a Nagykanizsai Városvédő Egyesület – Cserti Tibor vezetésével – e területnek is gazdája, ébrentartója. Az évente megjelenő füzetszám mind teljesebb képet ad a város történetéről. Ez a sorozat nem monográfia kíván lenni, de a hiányzó ismereteket pótolja.

Helyes az egyesület azon törekvése, hogy a részkutatások kapjanak helyet a publikációban. Így még színesebb lesz ismeretanyagunk.

A Nagykanizsai Városvédő Egyesület szándékát jól támogatja Szabadi Tibor J. dolgozata.

Reméljük, hogy a folytatások sem fognak elmaradni.

Nagykanizsa, 2010 augusztusa

Dr. Horváth György



Antaŭparolo

Szabadi Tibor J. k Esperanto saman signifas por la leganto.

Ĝis nun unuavice tradukoj, studaĵoj, interparoladoj aperis en la hungara literaturo. Nun – por peto – Nagykanizsa k Esperanto venas al niaj okuloj.

Tiu studaĵo jam estas historia laboro. Oni devas serĉi la radikojn de la urbo, kiuj faros por pli precize nian literaturon. Szabadi klopodas por la kompleteco, li de kie staras ne malproksime. Li trarigardas la historion, movadon, esplorojn de Esperanto en urbo Nagykanizsa. Nepre estas laŭdinda lia faka ĝisfundeco. Lia laboro, konstatoj komplete faras la sciencon. Ni devas pritaksi la rezultojn, rajte oni klopodas je objektivaj konoj.

Ĝis nun en la urbo aperis 29 Hejmurtoj Kajeroj. La verkistoj ampleksiĝas la „hejman” sciencon. Skribaĵo de Szabadi Tibor J. estas speciala verko.

Szabadi de la historiaj komenciĝoj – de Zamenhof – kondukas nin ĝis la komenco de la triajarmilo. La leganto kredas, esperas k estas certa, ke estos daŭro. La esperantisto ĉiam serĉas la novan, fidas en ĝi, ke la internacieco estos pli komleta. Laŭ Szabadi ankaŭ Nagykanizsa estiĝos integra parto de la pli larĝaj konoj. Estas ĝusta lia peno, ke de urbaj komencoj kondukas la leganton.

Estas tre laŭdinda la kontakto de la urbo kun la eksterlando. Tiel ni povas vidi nian nuntempon, tiel ni povas vidi nian lokon en la mondo je teritorio de tiu sciencobranĉo.

Ĝis nunaj studaĵoj, laboraĵoj, korespondadoj de Szabadi Tibor J. certigas, ke en la mondo je multaj lokoj oni scias kie situas la urbo Nagykanizsa, honoras la lokajn agadojn, kies iu pioniro la aŭtoro.

La fakeco, Esperanten tradukado, la hungarigo el na internacia lingvo, internacigo de hungaraĵoj estas nepre laŭdinda klopodo. Ankaŭ el ili donas bildon la studao de Szabadi.

Tiu verko ne estas vicigebla al temoj de la Hajmurbaj Kajeroj. La intencon ĝuste tio donas, ke la Urbodefenda Societo de Nagykanizsa – kun direkto de Cserti Tibor – ankaŭ de tiu teritorio estas mastro, vivtenanto. La jare aperontaj kajeroj pli kompletan bildon donas pri la historio de la urbo. Tiu la serio ne volas esti iu monografio, sed komplegitas la mankatajn konoj.

Estas ĝusta la klopodo de la Societo, ke la partesploroj ricevu lokon en publikacioj. Tiel estos pli kolora nia konomaterialo.

La intencon de la Urbodefenda Societo de Nagykanizsa bone apogas la studaĵo de Szabadi Tibor J. Ni esperas, ke la daŭroj ne postrestos.

Nagykanizsa, en aŭgusto de 2010.

Dr. Horváth György
lingva revizianto

Esperantigis Szabadi Tibor J.

A szerző gondolatai

Már régóta érik bennem és a többi nagykanizsai eszperantista barátaimban, hogy „megírjuk” Nagykanizsa város eszperantó történetét.

2005-ben jó lett volna kiadni a centenáriumra, de itt van 2010, és íme, a **105 éves évforduló** kapcsán kézbe vehetjük ezt a kiadványt!

Viszont a teljesség igénye nélkül készült ez az írás. Miért? Mert vannak úgynevezett fehér foltok a város eszperantó mozgalmának történetében, amelyeket nem ismerünk.

Ha valaki e kötet elolvasása és Kocsis Edit főiskolai szakdolgozata után – amely szintén Nagykanizsa eszperantó történetét tekinti át, de más szemszögből – további tájékoztatást tud adni, szívest-örömost fogadjuk és köszönjük.

Nagykanizsa, 2010 augusztusa

Szabadi Tibor J.

Bevezetés

Az eszperantó nyelv rövid ismertetése

Mi az eszperantó?

Nemzetektől független, mindenki számára egyenjogú nyelvhasználatot biztosító, élő, SEMLEGES nemzetközi nyelv.

Mi nem az eszperantó?

Nem vallás, nem szekta és nem világnyelv. Nemzetközi nyelv és a népek közös nyelvi kapcsolatrendszeréért „született”. A béke, a barátság nyelve, hogy mindenki – nyelvi imperializmus kizárása nélkül – egyenlő nyelvi keretek között legyen képes megérteni a másikat.

A nyelv alapjait (Lazar Markovics) **Zamenhof** (1859. december 15. Białystok – 1917. április 14. Varsó) lengyel származású szemorvos rakta le 1887-ben „Doktoro Esperanto” néven, amely a „reménykedő embert” jelenti. Végül a nemzetközi használatban az ESPERANTO – ’eszperantó’ kifejezés maradt.

Zamenhof, a nagy humanista gondolkodású szerző megtanult: jid-disül, oroszul, lengyelül, litvánul, németül, franciául, latinul, görögül, hogy csak néhány nyelvet említsünk.

Az eszperantó nyelvet a latinra alapozta, ahonnét csak szótöveket vett át; pl.: Bovus – *bov* → bovo: ökör; Bonus – *bon* → bona: jó; és folytathatnánk a sort.



Zamenhof

1887 után 1905-ben **Boulogne-sur-Mer** franciaországi helységben tartották az **ELSŐ** eszperantó világtalálkozást (UK), ahol 20 országból 688 küldött vett részt. Majd a háborúk kivételével minden évben a Föld más-más országának városában rendeznek összejöveteleket, ahová 115 ország – mai adat – eszperantóul beszélői gyűlnek össze, ők az ún. *eszperantisták*.

Egymást „samideano” – *eszmétársnak* hívják faji, vallási, politikai, nemi hovatartozás nélkül.

A zöld a remény színe, így vált ez az eszperantó nemzetközileg használatos színévé. Az ötágú zöld csillag pedig a szimbóluma a nyelvnek, amely az öt földrészt jelképezi.

Az eszperantó a nemzeti nyelvekkel azonos szintű kifejezésekre képes – kifejlett irodalmi és szakmai szókinccsel. Számatalan irodalmi mű jelent meg eredetileg csak eszperantóul írt formában vagy eszperantóra fordítva.

Olyan, hogy „Eszperantó-ország” nem létezik, oda nem lehet utazni, de évente mintegy 300 különféle (szakmai, turisztikai, tudományos) eszperantórendezvény létezik, ahol csak az eszperantóval lehet boldogulni.

A nyelv az eredeti céljai szerint mára az egész Földön elterjedt, talán nincs olyan város, ahol nem találnánk eszperantóul beszélőt.

Az 1996-os prágai világkongresszus fogalmazta meg az eszperantó mozgalom önmeghatározását a „Prágai Nyilatkozat”-ban.

Karinthy Frigyes, aki a Magyar Országos Eszperantó Egyesület elnöke volt, 1932-ben a Nemzetközi PEN Club összejövetelén mondta:

„Két nyelvre van szüksége az emberi beszédnek: egy a nemzet, a család, a művészet, a kifejezés számára és egy a közösség, az emberiség, a világ, a közlés céljaira.

Az utóbbi nem lehet élő nemzet nyelve, bármennyire igyekszik minden nemzet terjeszteni a magáét. Egy nemzet nem csak szellemi közösség: fajta és állam és ország hódító és harcoló egysége az. Idegen nyelvet beszélve mindig azt fogja érezni az önérzetes ember, lelke mélyén és tudatlanul, hogy meg van alázva – miért nem a másik tanulta meg az én nyelvemet, miért én az övét; nyilván azért, mert az ő nemzete a hatalmasabb. Az angol műveltségének nem ismérve a nyelvtudás; – nálunk, magyaroknál, műveletlennek számít, aki nem tud három nyelvet legalább.

Csak egy mesterséges nyelv lehet, a másik, a közvetítő, a világnyelv. Ez a mesterséges nyelv már megszületett, sokan beszélik és értik. Úgy hívják, hogy eszperantó.”

A nyelvi egyenlőtlenségről Deme László nyelvész akadémikus 1994-ben egy konferencián többek között ezt mondta:

„(...) A nemzetközi kommunikációban szinte csak egyenlőtlenségek vannak; s ezek mindig kisebb nemzetek fiait sújtják...”

Deme László is így érvel:

„(...) *A közös és általános másodnyelv tehát nem lehet senkinek az anyanyelve. Ez biztosítja az egyenlő egyenlőtlenség egyenlősítő elvének érvényesülését.*

(...) Hangoztatom: nem az anyanyelvek helyett, hanem mellettük... Ettől az anyanyelvi irodalmak, kultúrák, tudományok még virágozhatnak; sőt kell, hogy virágozzanak.

Így válhatnak termékeik méltóvá arra, hogy lefordíttassanak erre a közös nyelvre.”

Ez az eszköz, amelyet Karinthy Frigyes, Bárczi Géza, Deme László, Balázs Géza és rajtuk kívül még sokan mások már megneveztek: **a semleges nemzetközi nyelv, az eszperantó.**

A világhálón ma már több százezer oldalnyi anyag található úgy az eszperantóról, mint eszperantó nyelven.

1887. július 26-án jelent meg Varsóban egy kis 40 oldalas brosúra. Teljes címe: „Dr. Eszperantó. Nemzetközi Nyelv. Előszó és teljes tankönyv az orosznyelvűek számára.”

Ára: 15 kopejka, Varsó, Aristian Kelter nyomdája, Nowolipie u. No. 11. 1887.

Az orosz nyelvű tankönyv 1887. július 26-án jelent meg, a lengyel pedig 1887. szeptember 6-án.

Zamenhof apja, *Mark Zamenhof* francia és német nyelvtanár volt. Białystokban: lengyelül, németül, oroszul, jiddisül beszéltek.

Zamenhof megtanult: lengyelül, jiddisül, oroszul, latinul, angolul, németül, görögül, franciául.

Ez idő tájt más nyelvekkel is kísérleteztek, hogy nemzetközivé váljanak. Többek között ilyen volt: a *volapük*, az *interlingua*.

Még ugyancsak 1887-ben Zamenhof saját kiadásában az első mintájára – az orosz nyelvű tankönyv után – a kiadványokat megjelentette: lengyel, francia és német nyelven.

Az eszperantó mozgalomhoz 1888-tól (Bajorország) folyamatosan jelentkeztek a Föld országai. Hazánk 1902-ben csatlakozott Nagy-Britanniával és Olaszországgal egyazon évben, ekkor már 12 másik állam tagja volt az ún. „**Esperantio**”-nak – az *Eszperantó-országnak*.



Rövid történelmi vázlat az eszperantó mozgalomról Nagykanizsán

Az eszperantó mozgalomnak nagy történelmi hagyományai vannak városunkban.

A nyelv helyi terjesztése **1905**-ben kezdődött, az **első (!)** Egyetemes Eszperantó Világkongresszus (UK) évében. Brónyai Lajos nyomdász egyik barátja (a nevére már nem emlékeznek) kezdte a tevékenységet sikeresen, a többi eredmény sajnos feledésbe merült.

Az 1910-12-es években újra egy buzgó eszperantistával találkozhatunk Lukács József tanár személyében, aki a Galilei-körben ismertette és tanította az eszperantót.

Az 1919-es Tanácsköztársaság idején is jól fejlődött a tevékenység – főleg a munkások között –, de sajnos átütő eredményt nem sikerült elérni.

Bátor elődeink nagyon igyekeztek az eszperantót egyre szélesebb körben megismertetni. Nagyon jól látták, hogy a munkások – kapcsolataik révén – alkalmasak az eszperantó számára.

1928-ban aktív munkás-eszperantista, Horváth Gyula vezetett nyelvtanfolyamokat a Munkás Otthonban és a gimnáziumban. A sikert az is jól mutatja, hogy az első tanfolyamra mintegy 300 személy jelentkezett. Sajnos ezt a tevékenységet erősen gátolta az illetékes hivatalok gáncoskodása, és őt hamarosan eltanácsolták először a gimnáziumból, utána még a városból is. Munkája azonban nem volt hiábavaló. Akik részt vettek a tanfolyamán, tovább vitték a mozgalmat, és az élet nem szűnt meg.

A rendőrség állandó ellenőrzése alatt tartotta a munkás összejeveleteket, ennek ezek ellenére működtek tovább. Az asztalokra sakkokat

helyeztek és sakkozást színlelve tanulták az eszperantót. A rendőrség ez ellen semmit sem tehetett. A letartóztatások és a rendőrségi megfigyelések ellenére lelkesen folytatták a kitalált nemes ötletet.

1930-ban tagja lett a SAT-nak (Sennacieca Asocio Tutmonda – Nemzetiség Nélküli Világszövetség) Scherman Jenő és Husz József *samidenoj* – eszmetárs. (2001-ben ennek a világszervezetnek volt a 74. kongresszusa Nagykanizsán.)

A HESL (Hungara Esperantista Societo Laborista – Magyar Munkás Eszperantó Egyesület) többször meglátogatta a csoportot.

Későbbi időpontban Magyar Országos Eszperantó Egyesület néven jelent meg.

1932-ben Tóth György vezetett tanfolyamot, aki ekkor az UEA (Universala Esperanto Asocio – Egyetemes Eszperantó Világszövetség) megbízottja volt. (Tóth György saját bevallása szerint autodidakta módon kezdte el a nyelvet tanulni 1919-ben.)

Ettől az évtől egészen 1941-ig állandó UEA tagjai, megbízottjai voltak a városnak: Fenyvesi János, Husz József, Tóth György – sajnos a többiek nevét nem ismerjük.



Tóth György



Husz József

Más tanfolyamvezetők és szervezők is dolgoztak a város eszperantó mozgalmában: 1934-ben Fenyvesi János, 1935-36-ban Husz József.

1934-ben az eszperantó csoport a Munkás Otthonban eszperantó kiállítást szervezett. Ebben az évben már a HESL 90 tagot számlált.

1939 őszéig 80-100 fővel működött a nagykanizsai csoport, de az akkori körülmények teljesen lehetetlenné tették a mozgalmat, amely egy időre meg is szűnt, mivel sokkal szigorúbb rendőrségi megfigyelés következett.

Az eszperantó mozgalom életében hosszabb szünet következett. Sok zsidó és kommunista eszmetársat letartóztattak a hatóságok, volt, aki sohasem tért vissza. Majd következett a háború a maga kegyetlen méészárlásaival, és ez szétszórta a még megmaradt tagokat. Eszmetársaink legnagyobb része meghalt a háborúban vagy a koncentrációs táborokban.

Igaz a mondás: „*En la milito silentas la muzoj.*” – Háborúban hallgatnak a múzsák.

1945 után csak néhány tagunk létezett. A háború utáni időszak sem volt alkalmas a tagtoborzásra. Azok viszont, akik életben maradtak, tartották egymással a kapcsolatot, nem hagyták cserben az eszperantó mozgalmat.

1958-ban Husz József és Tóth György eszmetársak tanfolyamot akartak rendezni, de az illetékes városi hatóság megtiltotta azt.

1961 októberében Stand László a HEA-tól (Hungara Esperanto Asocio – Magyar Eszperantó Szövetség) megbízást kapott arra, hogy tanfolyamot vezessen és szervezzen egy csoportot.

A TIT segítségével – a Városi Tanács egyetértésével – az első tanfolyam 1962 januárjában indult. Időközben Stand László megismer-

kedett a régi eszperantistákkal, akiktől sok segítséget kapott. A nyelvtanfolyamot 16 személy fejezte be, főleg középiskolások.

Belőlük és a régi eszperantistákból 1962. június 5-én megalakult az első háború utáni csoport „*Verda Stelo*” (Zöld Csillag) néven.

A Zalai Hírlap 1962. június 9-ei száma erről az eseményről így tudósított:

„Június elején „Verda Stelo” néven eszperantó csoport alakult Nagykanizsán, amelynek vezetője Stand László elvtárs. A csoportnak megalakulásakor 17 tagja volt. A csoport nyelvtanfolyamokkal, eszperantó nyelvű klubestékkel, vitákkal és felolvasásokkal akarja népszerűsíteni a nemzetközi nyelvet. Eszperantó könyvtárat alapít és megszervezi a levelezéseket. A csoport egy csehszlovák és egy szovjet eszperantó csoporttal szoros baráti kapcsolatot kíván teremteni.”

A Budapesten rendezett jubileumi kongresszuson már 14 személy vett részt a városból.

Még ebben az esztendőben tanfolyam indult a Vegyipari Technikumban a városban élők számára.

A *Zamenhof-ünnepségre* (minden év december 15-e körül történik) már elég nagyszámban jöttek el a tagok közül, és akkor kapcsolódott be néhány régebbi eszperantista is.

A helyzetet rontotta, hogy akik befejezték középiskolai tanulmányaikat, szétszéledtek az országban. A klubvezetést átvették a régi tagok, akik nagyon szorgalmasan és buzgón vitték tovább a fáklyát.

A városunkhoz közeli Orosztonyban ezekben az esztendőkben két eszmetársunk dolgozott, de sajnos, az ottani lehetőségek nagyon szűkre szabottak voltak.

Hamarosan – ezt követően – pedagógusok számára indult nyelvtanfolyam. Akkor úgy véltük, ez az új kezdete, és reméltük, hogy a régi mag és az újak igyekezete megtermi gyümölcsét.

1967. március 6-án hivatalosan megalakult Nagykanizsán a „Julio Baghy” nevét viselő Pedagógus Szakcsoport a Magyar Eszperantó Szövetség keretén belül.

Jegyzőkönyv a MESZ „Baghy Gyula” Pedagógus Szakcsoport megalakulásáról

1967. március 6-án pedagógus eszperantisták részvételével Nagykanizsán az „Ady Endre” iskolában eszperantó csoportot hoznak létre.

Az ünnepségen a pedagógus eszperantistákon kívül részt vettek a „Verda Stelo” eszperantó csoport, a Városi és a Megyei Tanács Kulturális Bizottságának küldöttei.

Stand László üdvözölte a jelenlévőket és kinyilvánította a csoport megalakulását.

A csoport hivatalos neve: MESZ „Julio Baghy” Pedagógus Szakcsoportja. A csoport jelentkezett a MESZ-hez.

Elnök: Rózsás György tanító, az orosz nyelv általános iskolai megyei szakfelügyelője

Nagykanizsa, Munkácsy u. 12.

Titkár: Stand László tanító

Felsőrajk, Petőfi u. 12.

Pénztáros: Kiss Gabriella tanító

Nagykanizsa, Fabik u. 3.

Ezután kulturális program következett. Az ünnepség az eszperantó himnusszal fejeződött be.

Az eszperantisták klubszintű foglalkozásokon vettek részt. A Szabadság téri (ma Erzsébet tér) Olajipari Központ hosszú ideig segítette a „Verda Stelo” eszperantó csoport működését.

A valamikori „Gépgyári Művelődési Otthonban” többször is helyet kaptunk klubfoglalkozásokra még abban az időben, amikor Harvány László volt az igazgató.

A HSMK-ban (Hevesi Sándor Művelődési Központ) klubszerű foglalkozások keretében volt jelen az „Eszperantó klub”, valamint a „Verda Stelo” csoport, és kapott végleges helyet. A klubhelyiséghez és az ott végzett tevékenységhez a ház igazgatója, Papp Ferenc nagyban hozzájárult. Nem mindenki volt fizető csoporttag, de a klubnak bárki tagja lehetett és jöhetett a foglalkozásokra. Amíg a klub működött – kb. 2001-ig –, vezetője volt: dr. Stand László, Horváth Zoltánné Gizike és Szabadi Tibor J.

Igaz, a klubszintű foglalkozások megszűntek, de a „Verda Stelo” csoportnak ma is élnek tagjai városunkban. Akikről biztosan tudunk: Szabadi Tibor J. a MESZ (Magyarországi Eszperantó Szövetség) örökös tagja, MESZ-tag 1968-tól; Horváth Zoltánné, Horváth Erika, Kocsis Tiborné, Szmodics Júlia, Gregorné Balogh Gabriella, dr. Stand Lászlóné. Tóth György a csoport örökös elnöke lett.

További „ismertebb” VERDA STELO csoporttag:

Tóth György (1895-1990), Szőke Imre, Husz József (1908-1981), Kocsis Tibor (1922-1996), dr. Stand László (1939-2001), Kiss Gabriella, Ruzsinszky Ede, Baki Ernő, Kökényes Zoltánné, Tóth József (Totya), Kovács Miklósné – Kehidakustányból, L. Kovács Károly (1926-2006) – 15 nyelven beszélt, dr. Kövér Lajosné. (Egyikük sincs már sajnos közöttünk.)



Kocsis Tibor



Dr. Stand László

Gyulán 1962-től majdnem harminc évig szervezték a SEU-t (Somera Esperanto Universitato – Nyári Eszperantó Egyetem).



Szabadi Tibor J. Gyulán 1975-ben bolgár eszperantistákkal



Amikor még szervezeten működött az eszperantó mozgalom Zala megyében, az ún. MESZ Zala Megyei Bizottságának tagja volt: dr. Stand László megyei oktatási vezetőként; Horváth Zoltánné és Szabadi Tibor J. mint a megyebizottság tagjai vettek részt a mozgalom munkájában.

MEGBIZÓLEVÉL

SZABADI Tibor

résztve

A Magyar Eszperantó Szövetség Területi Bizottsága
Zalaegerszeg

megbízta Önt a szervező titkári
teendők ellátásával. Tevékenységéről a Területi Bizottság-
nak beszámolni köteles.

Zalaegerszeg, 1977. szept. 3.

a TEB titkára

A nagykanizsai eszperantisták úgy az ország, mint a nagyvilág eszperantó rendezvényeit folyamatosan látogatták.

1966-ban Budapesten rendezték meg az 51. UK-t, amelyen Szőke Imre vett részt.

A varasdi eszperantistákkal hosszú ideig kitűnő kapcsolatokat ápolt városunk. Folyamatos baráti találkozások voltak a horvátokkal és a szlovénekkal. A kanizsaiak többek között ellátogattak: Ptuj, Maribor, Csáktornya, Varasd és Zágráb városokba is.

KÖRESPONDU
EN ESPERANTO:



ESPERANTO EN MONDO
1887 - 1967.
ESPERANTO EN ĈAĤOVÉC
1932 - 1967.



SENDANTO:

POŠTKARTO

FLORINO - DE - ESPERANTO - SOCIETO - ĈAĤOVÉC

AL J. J. J. J. J.

Szabadi Tibor
Szabadi Tibor
Szabadi Tibor
Szabadi Tibor

Csáktornyai levelezőlap



Varasdi és nagykanizsai eszperantisták csoportja 1967-ben Varasdon

1967. november 12-én a Városi Művelődési Házban alapfokú nyelvvizsgát tartottak, amelynek elnöke: prof. Pechan Alfonz, a vizsgabizottság tagjai: Gauder Andor és Stand László voltak.

1974. június 21-23-a között Szolnokon rendezték meg a 25. Országos Eszperantó Kongresszust, amelyen hét nagykanizsai eszperantista vett részt.

1976-ban EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁST kötött városunk „Verda Stelo” eszperantó csoportja a „Roza Valo – Rózsák Völgye” kszanlakli testvérvárosi eszperantó csoporttal.

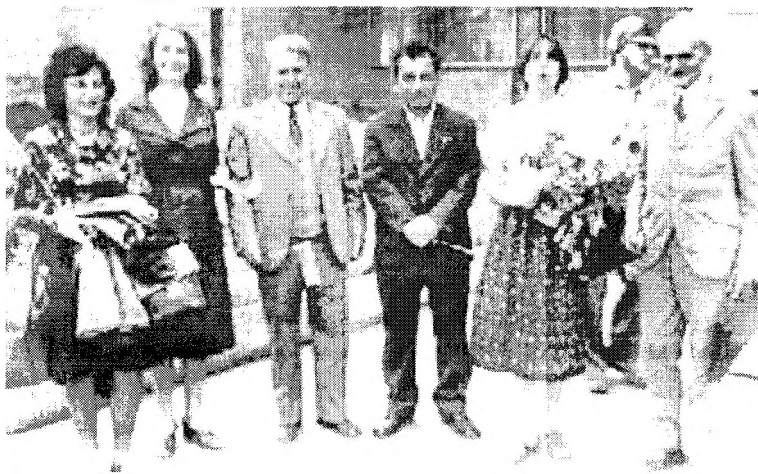
A két település eszperantistái ezután többször is kölcsönösen meglátogatták egymást és élénk levelezést is folytattak. A Deák téren kszanlakli rózsákat telepítettek és a városról nevezték el a nagykanizsai *Kszanlak körutat*, de a bolgár helységben is adtak nevet egy városunkbeli utcáról.

Komlón 1976. június 25-27-e között rendezték meg a 26. Magyarországi Eszperantó Kongresszust. Ezen négy fő vett részt Nagykanizsáról:



1978-ban Nagykanizsán találkoztunk bolgár eszperantistákkal, és ugyanebben az esztendőben Várnába az UK-ra hét tag látogatott el.

Ugyancsak 1978-ban Zalaegerszegen volt a JER (Junulara Esperanto Renkontiĝo – Ifjúsági Eszperantó Találkozó), ahol városunkból öt fő volt jelen, de külföldről is érkeztek vendégek.



Bolgár és kanizsai eszperantisták (1978)

Nagykanizsa és Zalaegerszeg városok eszperantistái között kitűnő baráti és munkakapcsolat alakult ki. A TEB (Zala Megyei Területi Bizottság) hol az egyik, hol a másik városban tartotta ülését.

1979-ben Luzernben (Svájc) rendezték meg az UK-t, amelyre Szabadi Tibor J. utazott el.

1983-ban a Budapesten megrendezett 68. UK-on öt tagunk vett részt, ebből hárman a képen:



1985-ben és 1986-ban több írás jelent meg a Zalai Hírlapban a kanizsai eszperantisták tevékenységéről. Beszélgetést olvashattunk dr. Stand Lászlóval az eszperantó nyelvről, de arról is tudósított a lap, hogy városunk eszperantistái Varsóba készülnek.

Az „Eszperantisták találkozója” című cikk (1986) így szólt:

„Szombat délelőtt Nagykanizsán, a HSMK klubtermében, a Magyar Eszperantó Szövetség Zala Megyei Bizottsága szervezett tanácskozást.

– Mai foglalkozásunk a MESZOT által előírt választási ülés, melyen a megyei bizottság vezetését választjuk meg – mondta

Kapcsándi Ferenc, a bizottság titkára. – Ezen kívül visszatekintünk az elmúlt év munkájára, s megbeszéljük a jövőre 100 éves eszperantó mozgalom megünneplésének zalai programját. Végül mindenki kap egy példányt a Vas és Zala megye által közösen megjelentetett tájékoztató füzetből, ami kéthavonta közli az eszperantó mozgalom programjait, szacikkeket.

Egy fiatalember kezében másféle kiadványt látunk: >Gvidlibo de Nagykanizsa< címmel.

– Ez a nemrég megjelentetett Kanizsa Útikönyv rövidített változata eszperantó nyelven. A tanácskozáson a könyvecske külföldi fogadtatásáról is beszámolok. Máris sok elismerő visszajelzést kaptunk – mondta Szabadi Tibor.

A tanácskozás résztvevői közül többen elmondták, jó lenne fiatalítani az eszperantisták körét. Így vélekedett a 91 éves Tóth Gyuri bácsi is, aki többek között hangoztatta: – Mi, eszperantisták a békét és a barátságot szeretnénk közvetíteni a világban. Jó lenne, ha minél többen csatlakoznának hozzánk.”

1987-ben Varsóban rendezték meg az eszperantó centenáriuma alkalmából az UK-t, ahol városunkat öt fő képviselte.

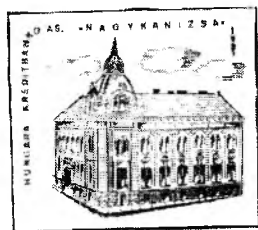
Az eszperantista rendezvényekre a tagok saját költségükön látogattak, látogatnak el. Ehhez semmilyen támogatásra nem számíthatnak.

Nagykanizsán 1979-ben FABIK néven nagysikerű eszperantista találkozót rendeztek az „Úttörőházban”, amelyre az ország különböző helyeiről érkeztek a résztvevők. A rendezvényen több külföldi vendég is megjelent. Kedves ismerősöm, jó barátom, *Haile Negash* (Etiópia) is ellátogatott ide, aki akkor még Budapest egyik egyetemén tanult.

1987-ben ugyan még kezdetleges nyomdatechnikával, de megemlékeztünk az eszperantó centenáriumáról. Öntapadó matricákat és levelezőlapokat adtunk ki. A rajtuk megjelenő rajzok Radnai Vilmos

(Dunaharaszti) eszperantista keze munkái, akit Szabadi Tibor J. ker- fel a rajzok elkészítésére. Sajnos „Vili bácsi” sincs már közöttünk.

Az öntapadókat azért készítettük, hogy a várost így is hirdessük a „nagyvilág” számára, mivel azokat levélzáróként használtuk. Az idő tájt nagyon aktív levelezést folytattunk a Földön élő más nemzetiségű eszperantistákkal.



Öntapadó készült: az alsóvárosi templomról, a felsővárosi templomról, a törökkútról, a hajdani Hitelbank épületéről (Fő út) és Deák Ferencről.

Levelezőlapot ugyanezekről jelentettünk meg; Deák Ferencről például a következő szöveggel:

„Deák Ferenc – a haza bölcse – születésének 185. évfordulója alkalmával Nagykanizsa, Magyarország, 1988”

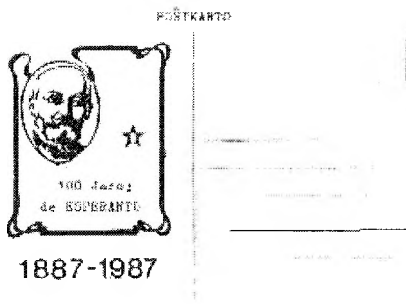
Levelezőlap készült továbbá: a homokkomáromi templomról, az alsóvárosi templombelsőről – mozaikképekkel, a törökkori Kanizsáról – szintén mozaikképekkel és Szent István király halálának 950. évfordulójáról.

A Zalai Hírlap 1988. január 14-i száma így tudósított:

„ – *Eszperantó kiadványok*

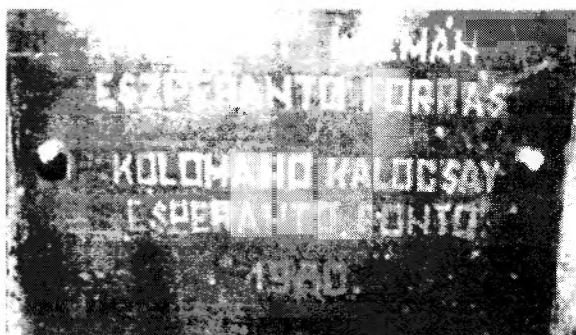
A Nagykanizsai Városi Tanács tízezer forint anyagi támogatást nyújtott a helyi eszperantó klubnak. Ezt a pénzt a klub eszperantó nyelven íródott kiadványok és a városról készült képeslapok megjelentetésére fordította. ”

Zamenhofról többféle változatban adtunk ki anyagokat, ez a levelezőlap csak az egyik közülük:



A matrica- és levelezőlaptervek és megvalósításuk Szabadi Tibor J. nevéhez fűződnek.

Nagybakónakon két eszperantó forrást létesítettünk, amelyek Baghy Gyula és Kalocsay Kálmán nevét viselik:



1990-ben versenyt – „*La granda Thiry György* fordítási pályázat” – írtak ki Kanizsa vára török uralom alól való felszabadításának 300. évfordulója alkalmából.

Erről a Zalai Hírlap 1990. július 6-iai száma így írt:

„Tegnap délután a kanizsai Vasemberház házasságkötő termében Zsoldos Ferenc tanácselnök adta át a kanizsai vár török uralom alóli felszabadításának 300. évfordulójára kiírt fordítópályázat díjait. A városvédő egyesület, a Nagykanizsai Történelmi Emlékbizottság és a helyi eszperantó-szervezet által meghirdetett verseny első helyezettje Horváth József győri, a második Takács István marcali, a harmadik pedig dr. Fenyvesi Ervin budapesti lakos lett. Különdíjat dr. Csiky Vidor miskolci eszperantista kapott. A versenyzők által készített fordítások – melyek Kanizsa török-kori leírását tartalmazzák – könyv alakban is megjelennek.”

A 73. SAT Eszperantó Világkongresszust 2000. július 15-24-e között tartották Moszkvában. Ezen részt vett Szabadi Tibor J., a 74. – Nagykanizsán megrendezésre kerülő – kongresszus előkészítő bizottságának elnöke, valamint városunkat képviselte Tüttő István polgármester is.

Nyelvoktatással is foglalkoztunk a klub keretein belül. A Zrínyi Miklós Általános Iskolában dr. Stand László tanította az eszperantó nyelvet.

2000-ben alapítványt hoztak létre a kanizsai eszperantisták. Erről a Zalai Hírlap 2000. február 17-ei száma is beszámolt az „*Eszperantó – Kanizsáért, Kanizsa az Eszperantóért*” című cikkében:

„A közelmúltban alakult meg az Eszperantó Kanizsáért – Kanizsa az Eszperantóért Alapítvány, amelynek elsődleges célja az eszperantó nyelv és kultúra támogatása, a világnyelv terjesztése, valamint a

2001-ben esedékes 74. Eszperantó Világkongresszus megrendezése, melynek házigazdája a dél-zalai város lesz...

...Az alapítvány legnagyobb feladata a 74. Eszperantó Világkongresszus megszervezése..."

Majd következett 2001. július 14-20-a!

Jelentős esemény volt és marad, **örökre** beírtuk vele **Nagykanizsa** nevét az „Esperantio – **Eszperantó-ország**” térképére!

A SAT 74. világkongresszusát látta vendégül városunk. A közel 250 résztvevő a világ öt kontinenséről, mintegy 22 országból érkezett. Megközelítőleg a 80%-uk **ELŐSZÖR** járt hazánkban, városunkról nem is szólva.



A lapok így tudósítottak az eseményről:

VILÁGKONGRESSZUS

„Nagykanizsán tegnap nyílt meg a 74. Eszperantó Világkongresszus, amelyen négy földrész 25 országából 200 résztvevő képviselteti magát. Yvo Peyraut, a SAT elnöke megnyitójában elmondta, eddig 90 országban működnek szervezeteik, céljuk, hogy e nyelv a hétköznapiokban minél szélesebb körben legyen használatos.”

(Somogyi Hírlap, 2001)

Világkongresszus

„A nagykanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központban szombaton 10 órától fogadják a 74. SAT Eszperantó Világkongresszus egy héten át tartó rendezvényére érkező vendégeket, meg a Magyar Éremgyűjtők Egyesületének Nagykanizsai Csoportja által szervezett, éremcserével és érembörzével egybekötött kiállításának résztvevőit.”

(Zalai Hírlap, 2001. július 13.)

Az alábbi írás **Arturo Prenttől** származik, aki **Anglia** SAT brit képviselője.

Előzmény: az írás szerzője, A. P. 2001. július 14-20-a között résztvevője volt a Nagykanizsán megrendezett 74. SAT (Nemzetiség nélküli Világszövetség) Eszperantó Világkongresszusnak.

Hazatérte után írta Nagykanizsa város akkori polgármesterének ezeket a sorokat:

Tisztelt Polgármester Úr,

öröm volt kongresszusozni Nagykanizsa városában. Szinte minden városlakó, akivel kapcsolatba kerültem, kedves és segítőkész volt. De amikor eszperantista segítsége nélkül kerültem kapcsolatba valakivel, gyakran nyelvi nehézségek merültek fel, mert az angol nyelv nem olyan jól ismert, mint azt sok brit feltételezi. Országokon történt átutazásaim alatt hasonló nehézségeket tapasztaltam. Az eszperantisták között könnyedén elboldogultam, beszélgettem, vitatkoztam gyakran anélkül, hogy ez idő alatt tudtam volna, ki milyen nyelven beszél.

Teljesen más véleményem van, mint sok más britnek, hogy az angolnak kell lennie a NEMZETKÖZI NYELVNEK. Nagyon jól tudom, sok embernek nehézséget jelent megérteni az angol szabályozatlanságát, nyelvi sajátosságait. Még a nyelvben jártasak is tévednek és megzavarodnak az angliai-angol, az amerikai-angol, a skót-angol, az ausztráliai-angol különbözőségei miatt, mert eltérő változatokkal bírnak. Néhány nagyon egyszerű szó teljesen mást jelent, ha a felsorolt nyelveket összehasonlítjuk.

Amint az Ön is jól tudja, az angol nyelv politikailag sem semleges.

Tehát örülök, hogy Ön támogatta a kongresszust és az eszperantó nyelvet, a nagyon értékes idejéből szánt ránk is időt, a kongresszus résztvevőire, és vállalt bennünket a város vezetése, önkormányzata előtt, hogy fogadott bennünket. Ezt Önnek igazán köszönöm.

Öszintén üdvözli:

Arturo Prent

A különféle újságok részletesen beszámoltak a kongresszusról.

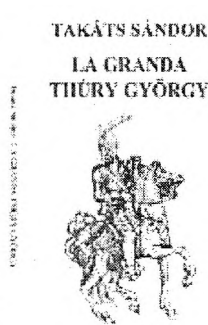
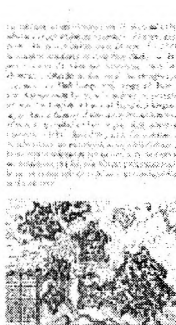
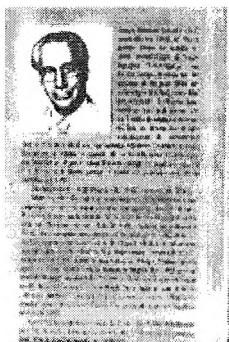
A **SENNACIULO** havonta Párizsban megjelenő SAT folyóirat. Több hónapon keresztül képekkel és szöveges tájékoztatással jelent meg és tudósított a világ eszperantistái számára a Nagykanizsán megrendezendő 74. SAT kongresszusról.

A rendezvényre kiadásra kerültek:

Kongresszusi öntapadó matrica; öntött érme; *Kial ĝuste Nagykanizsa?* (Miért éppen Nagykanizsa?) – eszperantó nyelven; golyóstoll és papírtáska a logóval.

A felsoroltakat minden résztvevő megkapta további egyéb városról szóló ismertetővel, többek között:

a Rózsás János: *Faktoj pri Gulag* és a Takáts Sándor: *La granda Thúry György* című könyveket.



A résztvevők évek múltán is emlegették a sikeres kongresszust. A találkozó ideje alatt úgy az itthoni médiában, mint *Esperantio*-ban jó „sajtót”, visszhangot kapott a rendezvény.

A Zala megyei Vasárnap Reggel 2001. július 15-ei számában „*Nem csupán egy nyelv, hanem immár életforma...*” címmel jelent meg írás Gelencsér Gábor tollából, amelyben a városunkba érkezett külföldi résztvevők is megszólaltak. Ebből idézünk:

„...Az ünnepélyes megnyitó előtt is már jó hangulatban ismerkedtek egymással a vendégek. **Grazsina Opulzkiene** az ötvenezer lakosú litvániai Mazseikai városból érkezett a világtalálkozóra: - Ezen a nyáron dűskálok a remek programokban, ugyanis éppen most zajlik Kaunaszban az északi és a balti országok eszperantó kongresszusa, ahonnan eljöttem Kanizsára. Számomra az eszperantó nem csupán egy nyelv, hanem egy életforma, mert nincs annál csodálatosabb, mint amikor például elutazom egy hétre a barátaimhoz Bulgáriába, vagy vendégeket fogadhatok Ausztráliából, akik az eszperantó révén megtapasztalhatják, hogyan élnek a litvánok.

Maximilian Hotlinger az ausztriai Linzből vonatozott el Nagykanizsára, de korábban részt vett már vasutas eszperantisták találkozásán Budapesten, illetve Balatonfüreden.

- Európa számára mindinkább fontos lesz az eszperantó, már csak azért is, mert pillanatnyilag az uniós országokban a költségvetésnek több mint felét használják fel arra, hogy 11 nyelvre lefordítsák a dokumentumokat. Ilyen megfontolásból lesz szükségük egy semleges nyelvre, s erre kiválóan alkalmas az eszperantó – vélekedett Hotlinger úr.”

A kongresszus megrendezéséhez előkészítő bizottságot hoztunk létre, amelyben városunk jelentős személyiségei vettek részt. Az előkészítő és a találkozót lebonyolító bizottságot is az eszperantó alapítvány (Eszperantó Kanizsáért – Kanizsa az Eszperantóért Alapítvány) hozta létre, amelynek elnöke Szabadi Tibor J. volt.

Az alapítvány megszűnt támogatók hiányában és egyéb okok miatt.

A világgongresszus sikeres lebonyolításához sokan hozzájárultak úgy anyagilag, mint szellemi, fizikai erejükkel.

Két nevet emelnénk ki: *Tüttő István* polgármesterét és *Wilhelm Gábor* vezérigazgatóét.

Természetesen bárkit, aki részt vett úgy az előkészítésben, mint a lebonyolításban, köszönet és hála illeti.

A kongresszusi embléma (logó), a matrica, az érem megtervezése és megjelentetése Szabadi Tibor J. nevéhez fűződik.



Kongresszusi érme és a postai küldeményeken megjelenő gépi bélyegzés

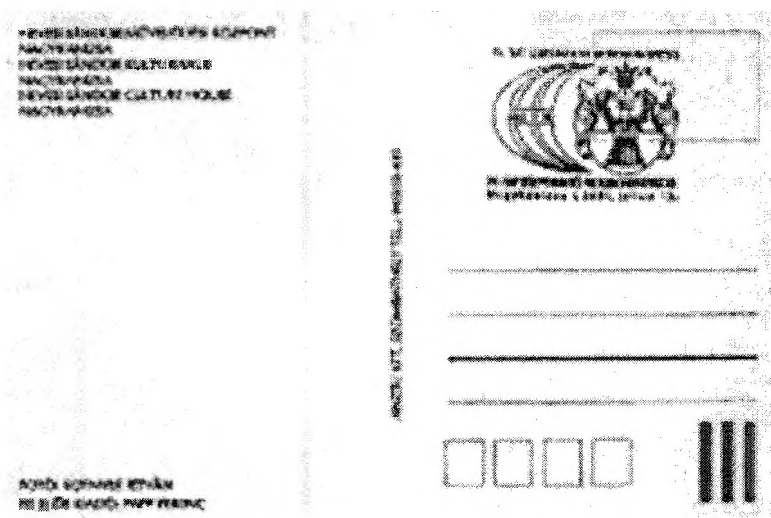
A világhálón is találhatunk néhány képet az eseményről:

<http://www.satesperanto.org/FILMO-de-Kongreso-2001-en.html>

A SAT kongresszus tiszteletére a nagykanizsai bélyeggyűjtő, *dr. Janda Iván* bélyegkiállítást állított össze, amelyet a találkozó ideje alatt a Honvéd Kaszinó Galériájában tekinthettek meg az érdeklődők.

A világgongresszus ünnepélyes megnyitására a HSMK-ban került sor, majd a június 14-20-a közötti időszakban a rendezvények, előadások a Honvéd Kaszinóban zajlottak le.

A Magyar Posta elsőnap bélyegzést bocsátott ki ez alkalomból, és a helyszínen ezzel látták el a leveleket, majd egy héten keresztül a várost elhagyó mindenféle küldeményre gépi bélyegzés került.



Érdekességként az egyik kaposvári eszperantista visszaemlékezéseiből

Helyszín: Kaposvár, Jókai-ligeti majális, 1928
Az „esemény” az eszperantó zászlóhoz fűződik.

Boór István kellemetlen kalandja:

„A majális után az eszperantó zászlót nagy büszkén vittem haza a lakásunkra. Útközben találok egy rendőrrel.

Gyanúsán szemlélte a zászlót, kérdezte tőlem:

- Milyen zászló ez?*
- Eszperantó – feleltem.*
- Mi az, hogy eszperantó?*
- Nemzetközi nyelv – mondtam.*

Más se kellett a rendőrnek: ahogy meghallotta, hogy nemzetközi, máris egy hatalmas pofont adott. Hiába volt minden méltatlankodásom, készült a folytatáshoz. Szerencsémre ismerős vízvezeték-szerelő jött arra és kimentett a brutális rendőr karmai közül.”

Forrás:

A százéves eszperantó Somogyban, Kaposvár, 1987. Eng. sz. Kiadói Főig./1987.

A sajtóban megjelent hírek, tudósítások

Savaria Esperanto-Revuo (*Szaváriai Eszperantó Folyóirat*): A MESZ Vas és Zala megyei bizottságainak tájékoztatója.

Savaria Esperanto-Revuo

4. szám; az 1982. decemberi száma közli:

„Zalaegerszegen, 1982. augusztus 6-8. között megrendezésre került a ŠER – eszperantista találkozó 60 fővel az ország különböző részéről érkezett résztvevőkkel.

Kirándulásunk során – írja cikkében Novák Rudolf – többek között meglátogattuk Nagykanizsán a csodálatos, modern Művelődési Házat.”

(A szerző megjegyzése: ez alkalomból a város eszperantistái is köszöntötték a látogatókat, magam is jelen voltam.)

Savaria Esperanto-Revuo

4. évf. 2. szám, 8. oldal, 1984. június

„Újdonságok Zala megyéből” címmel a következőt közli a 8. oldalon: „1984. február 12-én, Nagykanizsán történt a megyei eszperantó csoportok és klubok küldötteinek ülése, ahol Lendvay Csaba a MESZ képviselőjében hozzászólt a vitához.

A küldöttek elfogadták és megtárgyalták az éves mozgalmi tervet, hogy miként terjesszék a megye városaiban és falvaiban az eszperantó nyelvet.”

Savaria Esperanto-Revuo

4. évf. 3. szám, 3. oldal, 1984. október

„Az elmúlt télen megrongálódtak a szép eszperantó források (Baghy Gyula és Kalocsay Kálmán nevét viselik) a Nagykanizsától 14 km-re lévő Nagybakónakon. A nagykanizsai Természetbarát Szövetség kb. hatvanezer forint értékben állította helyre.”

(A szerző megjegyzése: a munkálatokban segítséget nyújtottak a zalaegerszegi és a nagykanizsai eszperantisták is, itt szintén jelen voltam.)

Savaria Esperanto-Revuo

4. évf. 4. szám, 1. oldal, 1984. december

Tájékoztató:

Az 1979. március 9-10-én Nagykanizsán a „Fabik Művelődési Házban” megrendezett eszperantista gyermektalálkozóról, 24-en vettek részt rajta. Rendezője: dr. Stand László volt.

(A szerző megjegyzése: *denaske* – *születésüktől* eszperantóul beszélő gyermekek és gyermekkorban a nyelvet megtanult fiatalok sikeres és szórakoztató összejövele volt.)

SAVARIA ESPERANTO-REVUO

4. jaro, 4. numero, 3. paĝo, 1984. oktobro.
Informilo de Komitato de Hungara Esperanto-Asocio en departementoj VAS kaj EKA.

4 Magyar Esperanto-Societátig VAS és EKA megyei Bizottságainak tájékoztatója közölte, hogy az eszperantó szervezettek részére.
Postádrész: H-9701 SZOMBATHELY, 99. 45.

RI DEBISAK AL NIAJ KARAJ LIGANTOJ
AGNELLAN KRIETVAKON ENO PHEI-
GAK NOVAB JENONI.

En la libelo de marto 1979, kio la eszperantistoj informoj ni partoprenis en la konferenco en Gran Sarmantano (Egri-Bakonyok), aranĝita ĉin Dr. L. Stand. Ĉi tie tre interese kaj amuzig travivis por mia tuta grupo! Se vi ŝi partopreni la infanterkonferencojn en la aranĝita organizo la Hungara Pioniro-Asocio.

A **8. oldalon** Tuboly Erzsébet tudósít a MESZ Zala Megyei Bizottságának Zalaegerszegen történt üléséről. Természetesen mi, nagykanizsaiak is részt vettünk rajta, többek között: dr. Stand László, Horváth Zoltánné, Szabadi Tibor J.

Savaria Esperanto-Revuo

5. évf. 2. szám, 12. oldal, 1985. június

7. ŒSER – eszperantista találkozó Zalaegerszegen – 1985. 08. 9-11.
1985. augusztus 10-én, szombaton a kirándulás érinti Nagykanizsát, ahol városnézés, ebéd lesz. Innét autóbusszal kirándulás Nagybakónakra az eszperantó forrásokhoz – erdei sétával egybekötve.

(A szerző megjegyzése: természetesen városunk néhány eszperantistája beszélgetett az ide látogató vendégekkel.)

Savaria Esperanto-Revuo

5. évf. 4. szám, 10. oldal, 1985. december

„>Zalai újdonságokról< tájékoztat; többek között az év végi megyebizottsági ülésről számol be az írás, amely november 19-én volt Zalaegerszegen. Jelen volt Petro Gyula a Zala Megyei Szakszervezeti Tanács részéről. A megyebizottság tagjai megvitatták az 1984. évi eszperantó mozgalmi munkát és elkészítették a '86-os eszperantó feladatait.”

JER részvétel: 1978. 04. 29 – 05. 01., Zalaegerszeg

JER = Junulara Esperanto Renkontiĝo – Ifjúsági Eszperantó Találkozó

Ezen több kanizsai eszperantista is jelen volt.

1978. április 30-án, vasárnap 10:30 – 13:00 között szakmai előadások hangzottak el négy szekcióban.

A másodikat dr. Stand László vezette.

Téma: Eszperantó nyelvű tanítás az iskolákban.



HUNGARIA ESPERANTISTO – 1964. november

A Magyar Eszperantó Szövetség havi tájékoztatója 10. oldalán felsorolja a MESZ csoportjai között: Nagykanizsa „Verda Stelo” Esperanto Grupo, Eötvös tér 10.

A **Zalai Közlöny** 1928. november 18-ai számában a következőket írja:

„– Uj esperantó tanfolyam nyílik meg f. hó 27-én este 7 órakor a Munkásotthonban (Fő-ut 24.) Jelentkezni lehet ugyanott minden este 7–9 óra között.”

Szintén a **Zalai Közlönyben** (1929. február 2.) jelent meg ez a cikk:

„– **Esperanto csoport alakul Nagykanizsán.** A lapunkban több ízben hirdetett esperanto nyelvtanfolyamok gyanánt, azok résztvevőiből megalakul az első nagykanizsai esperanto-csoport. Az alakuló gyűlés f. hó 3-án délután lesz a Munkásotthonban. A gyűlésen előadást tart *Bleier* Vilmos, a Magyarországi Esperantista Munkások Egyesületének főtitkára, mint budapesti kiküldött. Ezzel kapcsolatban esperanto vonatkozású kiállítás is lesz február 3-tól 10-ig. A kiállítás megtekinthető minden nap délelőtt 9-től este 9-ig. A közgyűlésre és a kiállításra az esperanto iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az *Előkészítő bizottság*. Ugyanott jelentkezni lehet az új tanfolyamokra. Belépődíj nincs!”

A **Zalai Hírlap** is rendszeresen tudósított az eszperantóval kapcsolatos eseményekről. 1962 augusztusában így számol be egy rendezvényről:

Kanizsai eszperantisták az országos eszperantó kongresszuson

A Zöld Csillag klub újabb tanfolyamot szervez a városban

„Az eszperantó nyelv megjelenésének 78. és a magyar eszperantisták I. kongresszusának 50. évfordulója alkalmából jubileumi eszperantó kongresszust rendeztek Budapesten. A jubileumi kongresszuson 15 európai állam eszperantistái képviseltették magukat. A nagykanizsai Zöld Csillag eszperantó klub tagjai közül tizenötven vettek részt a nagyjelentőségű kongresszuson.

A nagykanizsai eszperantista küldöttség vezetője Stand László volt. A fiatal üvegyári munkás kongresszusi élményeiről az alábbiakban mondta:

– Az eszperantó mozgalom jelentőségéről Szakasits Árpád tartott előadást, Kökény Lajos, a magyar eszperantó lap főszerkesztője pedig

hazai eszperantó mozgalmunk fejlődését ismertette. Felszólalt számos hazai és külföldi küldött is. A kongresszus a béke gondolatának és a nemzetközi haladó erők összefogásának jegyében zajlott le. A kongresszuson sikerült újabb külföldi kapcsolatokat teremtenünk. Szovjet, lengyel és osztrák eszperantistákkal cseréltünk címet és megbeszéltük velük, hogy klubjaink tagjai rendszeresen leveleznek majd egymással...

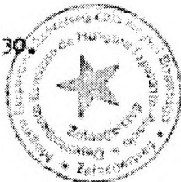
...Stand László és a többi nagykanizsai küldött a továbbiakban elmondotta, hogy a kongresszus tapasztalatait, iránymutató határozatait felhasználják a Zöld Csillag klub munkájában. Elsősorban az eszperantisták számának növelésére vonatkozó határozat végrehajtása érdekében akarnak jó munkát kifejteni. Szeptember elején újabb három eszperantó tanfolyamot szerveznek a városban. Az érdeklődés máris nagy. Eddig 35 nagykanizsai dolgozó jelentette be, hogy részt kíván venni a tanfolyamon, majd a Zöld Csillag klub életében.”

Ret.

Szabadi Tibor

Departamenta Komitato de Hungara
Esperanto-Asocio en Zala
dankas vian aktivan agadon en la
KONGRESA JAKO.

Zalaegerszeg, 1983.12.30.



Szabadi Tibor

52411

Szabadi Tibor J. megyebizottsági igazolványa

Szabadi Tibor J. „működéséről”

Tevékenységevel hozzájárult, hogy nagykanizsai költők, írók műveit az eszperantó nyelv közvetítésével más nyelvekre is lefordítsák.



Így jelenhetett meg többek között:

Rózsás János – *Faktoj pri Gulag* (Tények a gulágról) írását az eszperantóra történt fordítás után ültették át latinosított japánra, és megjelent a *Rómazi Sekai* folyóiratban *Kuriyama Hitosi* (sajnos ő már nincs közöttünk) főorvos barátja jóvoltából, és ő készítette a „japán – eszperantó orvosi szótárt” is.

Majd a művet – az eszperantó közvetítésével – lefordították: albán, angol, francia, portugál és hieroglif (*kanzsi*) japán nyelvekre.

K. Sabján Ferenc – *Nyílt titkokon* (1999) című könyvében 17 nyelven szerepelnek versei, szintén eszperantóból fordították őket.

Bakonyi Erzsébetnek, Polgár Józsefnek, Czene Csabának, Kardos Ferencnek, Dani Ferencnek és Csere Andreának is jelentek meg eszperantóra fordított művei.

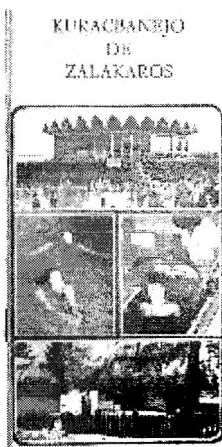
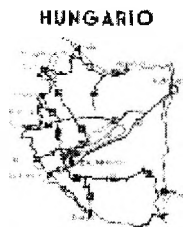
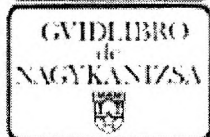
Dani Ferenc (1913–2002) – *Sosem mertem hinni* című versét mintegy 23 nyelvre fordították le. Megjelent a mellékelt albán folyóiratban is:



Dr. Cseke Ferenc hatására és művei alapján Szabadi Tibor J. fordította a városunkat és a közeli fürdőhelyet ismertető kiadványokat:

„Gvidlibro de Nagykanizsa” – Nagykanizsai útikönyv 1985

„Kuracbanejo Zalakaros” – Zalakaros gyógyfürdő 1987



Szabadi Tibor J. fordított magyar nyelvről eszperantóra – eszperantóról magyarra. Kiadott fordításköteteinek, szerkesztéseinek a száma meghaladja a 60 darabot.

2004-ben fordította le például eszperantóról magyarra Ramón María del Valle-Inclán ismert művét, a „Zsarnok Banderas”-t, amely feltehetően a legjobb 20. századi spanyol regény.

A világhálón, folyóiratokban, antológiákban és egyéb helyeken megjelent publikációinak a száma több mint 150 – úgy magyarul, mint eszperantóul. Kéziratban több mint 25 anyaga készült el.

Szabadi Tibor J. jó néhány országos és nemzetközi szervezet tagja, képviselője.

2007-ben Izlandon tudományos előadás tartására kérték fel, ennek örömmel tett eleget.

Á z s a r n o k t ö r t é n e t e m a g y a r u l

Szabadi Tibor eszperantóból fordította le az ismert regényt

Megjelent az új, a „Ramón María del Valle-Inclán spanyol nyelvű del-amerikai válságáról” című del-amerikai regény, a Zsarnok Banderas című regény eszperantóból fordított magyar nyelvű kiadását Szabadi Tibor.

Az ősszel megjelent regény címe: Zsarnok Banderas. A könyv a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása.

A mű fordításában a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása.

Ramón María del Valle-Inclán regényeként a legjobban ismert spanyol regény a Zsarnok Banderas, a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása.

Állapotok, Szabadi Tibor, a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása.



Szabadi Tibor J. A mű fordítását a spanyol nyelvű regény fordította le.

A mű fordításában a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása.

A mű fordításában a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása, a spanyol nyelvű regény fordítása.

Zalai Hírlap, 2005. március 23.

Visszaemlékezés

1966-ban ismerkedtem meg (a szerző) az eszperantó nyelvvel abban a *Magyar utcai* házban, ahol gyermekként laktam.

Ebben jelentősen közrejátszott az udvar másik lakásában lakó Kocsis Tibor és felesége, majd kedves ismerősük, a család barátja, „*oĉjo Gyurka*” – mindenki „Gyurka bácsija” – Tóth György. Tőlük hallottam először az eszperantó nyelvről és eszperantó beszédet. Megtetezett és egy életre a rabjává tett!

1968 óta veszek részt aktívan – több-kevesebb sikerrel – az eszperantó mozgalomban.

A mai napig széleskörű levelezést folytatok a „béke nyelvén”, most már főleg az internet közvetítésével. Hosszú évtizedekig postai úton keresztül érintkeztünk, így hol „elvesztek”, hol „sérülten érkeztek” – ide-oda a küldeményeink, de mi kitartottunk, s a tények bizonyítják, igazunk volt, van és lesz.

Az emberiségnek feltétlenül szüksége van egy olyan közvetítő nyelvre, amely senkinek nem az anyanyelve, és azt meg kell tanulnia. Az eszperantóval le fogjuk bontani a „nyelvi imperializmus” bástyáját!

Ennek bizonyítéka a világon az a több mint tízmillió ember, aki megtanulta és használja a nyelvet.

Talán az első szólás ez volt, amit e sorok írója megtanult:

„*Dune mi vivas esperas!*” – Amíg élek, remélek!

Aztán jöttek a következők:

„*Fenestro al la mondo*” – Ablak a világra; „*Pontolingvo*” – Hídnyelv, és még sorolhatnánk.

Csak remélhetjük, hogy aki elolvassa ezt a kiadványt, többet fog tudni úgy városunknak e kis kultúrszeletéről, mint az eszperantó nyelvről. Így legyen!



L. Kovács Károly: Zamenhof

Tartalomjegyzék

Előszó	1
Antaŭparolo	3
A szerző gondolatai	5
Bevezetés	6
Rövid történelmi vázlat az eszperantó mozgalomról Nagykanizsán	11
Érdekességként az egyik kaposvári eszperantista visszaemlékezéseiből	33
A sajtóban megjelent hírek, tudósítások	34
Szabadi Tibor J. „működéséről”	40
Visszaemlékezés	43

Szabadi Tibor J. „az '52-esek” nemzedékeként látta meg a napvilágot Nagykanizsán.

Már kora ifjúságától nagyon érdekelték a nyelvek. Akkortájt az orosz volt a „divat”, azt kellett tanulni az iskolákban. Szabadi is így tett. Aztán következett az eszperantó, amelynek segítségével alapszinten megismerkedett a lengyelrel és a némettel, melyeket később néhány más nyelv követett.

Érdeklődése a fordítások, a nyelvoktatás és a szótárírás felé fordította.

Eddig közel 60 kiadvány fordítása, szerkesztése, lektorálása és több mint 150 publikáció (eszperantó, magyar – folyóiratokban, világhálón, antológiákban és egyéb helyeken) fűződik a nevéhez.

Kéziratban több mint 25 műve van, amelyek kiadásra várnak.

Fordított: gyermek-, ifjúsági és felnőttirodalmat, verseket és prózát; írt nyelvészeti, filozófiai cikkeket, tanulmányokat.

Magyar és eszperantó nyelvű műfordításkötetei jelentek meg: az USA, Brazília, Dánia, Németország, Magyarország kiadóinál és a virtuális sajtókban, köztük Japánban is.

A *Nyelvészeti füzetek* című sorozatában eddig nyolc kiadvány látott napvilágot, meg az **első baszk-magyar szótár**.

Szabadi Tibor J. műfordító, szerkesztő, filozófus, szótáríró. Tudományos munkásságának területei: eszperantológia, fordítástudomány, a filozófia egyes ágai, lingvisztika (*szótárszerkesztés*).

Az AIS (San Marino) filozófiai tudományok akadémiai adjunktusa.

Tagja: a Magyar Írószövetségnek; a PEN Eszperantó Tagozatának; a Magyar Szemiotikai Társaságnak; az AIS-nek (San Marinói Tudományos Nemzetközi Akadémiájának *örökös tag*); a Nagykanizsai Kutatók Tudományos Egyesületének; alapító tagja a Nagykanizsai Városvédő Egyesületnek; 1968 óta a Magyar Eszperantó Szövetségnek *örökös tag*; az Anyanyelvápolók Szövetségének; az ILEI-nek (Eszperantista Tanárok Nemzetközi Szövetsége) és az Eszperantista Pedagógusok Magyarországi Egyesületének; a MISZJE-nek (Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület) és még néhány más szervezetnek.

Fordításaival évtizedek óta azon fáradozik, hogy a világ népeinek, nemzeteinek irodalmát megismertesse a magyar olvasókkal, a magyarul írt műveket pedig a Föld 115 országában élő eszperantistáival.

Nyelvészeti publikációival gazdagítja a magyar nyelvtörténetet; mindezt az **eszperantóval**, a „*béke nyelvével*” teszi.

Olyan témákkal igyekszik foglalkozni, amelyek eddig sem magyar, sem eszperantó nyelven nem jelentek meg.



**Köszönetemet fejezem ki mindazoknak,
akik bármilyen formában is hozzájárultak
a kiadvány megjelenéséhez**

**Nagyon köszönöm azoknak, akik
archívumukat rendelkezésemre bocsátották:**

Dr. Stand Lászlóné Ica (férje hagyatékát)
Horváth Zoltánné Gizike
Kocsis Norbert
Dr. Horváth György (újságcikkek)

(A felsorolás a teljesség igénye nélkül történt.)

KÜLÖN köszönet a kötet támogatóinak:

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata

Nagykanizsai Városvédő Egyesület

A szerző

Leltár 2.
2020

ISBN 978 963 89018 0 4



9 789638 901804